

Marceli Tureczek, *Campanae, quae in confinio sonant. Studium z dziejów ludwisarstwa na pograniczu śląsko-brandenbursko-pomorskim w XIII-XVIII wieku*, Wyd. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2015, 695 s.

Incydentalnie ukazują się w obiegu wydawniczym książki pokroju tej, autorstwa dr. Marcelego Tureczka z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Nie chodzi tutaj o jej obszerną objętość, ale o oryginalny walor poznawczy. Naukowiec ten zaprezentował w charakteryzowanej publikacji pionierskie efekty swoich „peregrynacji” badawczych zarówno w kraju, jak również w Niemczech. Żmudna i uzasadniona kwerenda przeprowadzona w wielu jednostkach archiwalnych, muzealnych czy też bibliotecznych, m.in. w Norymberdze, Berlinie, Poczdamie, Gorzowie Wlkp., Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu i Zielonej Górze, na potrzeby tej książki została wzbogacona poprzez rozpoznanie obiektów reprezentatywnych, tj. dzwonów. Swoistym ukoronowaniem tych działań jest rozległa literatura przedmiotu wykorzystana w omawianej pracy. Jej zestawienie stanowi podsumowanie dotychczasowego stanu badań kampanologicznych, nie tylko w Polsce. Za unikalne wręcz należy potraktować połączenie zastosowania nowoczesnych technologii z tradycyjną metodologią pracy historyka, w postaci wykorzystania metod charakterystycznych dla nauk ścisłych stosowanych w fizyce i chemii, które posłużyły do analizy technologicznych oraz surowcowych interesujących nas reprezentatywnych obiektów kultury materialnej.

Studium to składa się z trzech części. Pierwsza z nich dotyczy problematyki rzemiosła i technologii mającej na celu przybliżenie wytwórczości ludwisarskiej (s. 43-239). Kolejną zaś poświęcono zagadnieniom inskrypcji zamieszczanych na dzwonach (s. 241-421). W ostatniej podjęto problematykę związaną z dekoracjami widniejącymi na tych obiektach kultury materialnej (s. 423-576). Zwieńczenie pracy stanowi obszerne podsumowanie, aneksy źródłowe, bibliografia, a także indeksy miejscowości oraz ludwisarzy (s. 577-670). Bez wątpienia Autorowi udało się wnikliwie ukazać działalność odlewniczą (ludwisarską) ukierunkowaną na wytwarzanie dzwonów. Praca ta objęła pod względem chronologicznym okres średniowiecza oraz nowożytny (od XIII do schyłku XVIII w.) na tzw. pograniczu śląsko-brandenbursko-pomorskim. Z pewnością Marceli Tureczek udowodnił też tezę, że sam proces powstawania dzwonów odzwierciedla szereg zjawisk o charakterze artystycznym, religijnym i społecznym.

Daniel Koteluk